

Rigsdagens tvende Afdelinger, finder man ogsaa deri Udtrykket „Gaarde,“ og jeg troer derfor, at man bør blive staaende ved det Udtryk; Forslagsstilleren har bragt ind. — Et heller kan jeg stemme for Forslaget under Nr. 2, som gaaer ud paa, at en Fæster, som havde naaet 60 Aars Alderen, skal kunne frastige sig sit Fæste og faae Lovens Bestemmelser anvendte paa sig. Ogsaa dette Forslag er i Strid med Rigsdagens Beslutninger af 1856; thi deri er det udtrykkeligt vedtaget som Grundlag for en Fæstelov, at der ikke skal skee Brud paa de vedtagne Contracter; men hvis nu Forslaget under Nr. 2 bliver til Lov, tilstedes det jo enhver Fæster, der er 60 Aar, at gjøre et saadant Brud paa sin Fæsteforpligtelse. — Af samme Grund har jeg tilligemed tvende andre ærede Medlemmer af Udvalget stillet et Mindretalsforslag under Nr. 22, der gaaer ud paa, at de Forbehold og Overenskomster om Afstaaelse af Jord, som ere vedtagne og indførte i Contracten eller Fæstebrevet, forblive upaaktede; dette Forslag har jeg stillet, fordi det er ligefrem Følge af Beslutningerne af 1856. Naar der nemlig findes Fæstebreve, hvori Fæsteren og Godseieren ere blevne enige om, at der afstaaes en Deel af Jorden, troer jeg, at det maa ansees for at være et Brud paa Contracten, hvis Loven ophæver Gyldigheden af en saadan Bestemmelse. — Hvad endelig angaaer Forslaget under Nr. 8 b, som er stillet af det ærede Medlem for Holbæk Amts 4de Valgkreds (Krabbe), om den Godtgørelse, som Jordbrotten skal have for Misbrug af Fæstestedet, vil jeg stemme for det, thi det er efter min Mening en correct Supplerings af et andet Forslag, der af Udvalgets Fleertal er stillet under Nr. 15, og som omhandler, at den Erstatning, som Brugeren skal have for Forbedringer, skal fradrages Kjøbesummen.

Winther: Et af de Forslag, som jeg har tilladt mig at stille, oversaae jeg igaar, da jeg havde Ordet, og jeg vil derfor tillade mig et Par Bemærkninger derom; det er det Forslag, som er stillet under Nr. 36. Naar man gaaer ud fra det Grundlag, som nu i dette Lovforslag er opstillet med Hensyn til,

hvor Eiendomsretten skal søges, da er det jo klart, at det er hos Staten og Godseieren, og derimod ikke hos de nuværende Fæstere. Staten stiller imidlertid disse i sit Sted og lader dem komme til at nyde Godt af, hvad der er dens Lod i Fæstegodset; men gjør den dette, da skeer det efter min Overbeviisning, fordi den vil have deels, at der skal vedblive at være smaa Besiddelser tilstede, dyrkede af selvstændige Borgere, og deels, at man skal lade Efterkommerne af dem, der have dyrket Fæstejorden i Aarhundreder, nyde det Gode, som i Afsløsingens Dieblif maatte tilflyde Staten. Men hvad der er Hovedpunktet, er ikke det, at give Fæsternes Efterladte en Gave, men det er det, at det netop er Statsøiemedet at bevare de smaa Besiddelser. Jeg har saaledes stillet dette Forslag, for at det skulde være klart, at dette var Hovedøiemedet. Men selv i dette Tilfælde har jeg troet, at der ogsaa burde gjøres Indrømmelser til Fæsterens Efterladte, og da navnlig den, at man kunde overlade Halvdelen af den Trediedeel, Staten forbeholder sig, til Fæstefamilien, og give den anden Halvdeel, altsaa en Sjettedeel af hele Stedets Værdi, til den Commune, i hvilket Stedet ligger. Det maa ikke glemmes, at Fæstevesenet, foruden at have tilsigtet at skaffe Staten et sikkert Grundlag for sine Indtægter, tillige her har havt det Diemed at forføre Befolkningen. Da nu Forsørgelsen, naar Fæstevesenet haves, gaaer over fra Godseieren eller Fæstegodset til Kommunen, er der noget Billigt i at yde Kommunerne en Hjælp til at bære de Byrder, som ville blive dem paalagte ved denne Forandring i Lovgivningen. Jeg troer, at det er et Forslag, som aldeles klart stiller frem, hvad der er den egentlige ledende Tanke ved den Forandring, her søges tilsigtet. — Jeg skal dog, foruden at anbefale Forslaget, tillige tillade mig et Par Bemærkninger i Anledning af de idag fremkomne Uttringer. Det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti) har gjort nogle Bemærkninger til Svækkelse af deres Paastaaende, der i Forslaget under Nr. 6 see en truende Fare for vort Fædreland i Fremtiden. Den ærede Taler har formeent, at det ikke vilde være farligt, om man hævede Fæstetvangen strax paa de Gaarde,